Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 18 lipca 1933 r. 896.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. "Lietuvos Żinios" o antylitewskiem wystąpieniu organu Hitlera.-	I.	1.
Kronika.		
2. Reforma sądownictwa litewskiego w ujęciu organu Hitlera.-	"	"
3. Wydalenie z Niemiec obywatela litewskiego.-	"	"
4. Wykrycie komunistycznego gniazda litewskiego w Tylży.-	"	"
III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
Kronika.		
5. Rada m.Kowna contra burmistrz Graurogkas.-	III.	2.
6. Katastrofa lotników litewskich.-	"	"
7. Nominacja nowego prezesa Izby Apelacyjnej.-	"	"
8. Podniesienie godności prezesa Zw.Strzelców do rangi ministra?	"	"
9. Sprawa wyjazdu prof.Herbaczewskiego.-	"	"
10. Katastrofa samolotów w Kownie.-	"	"
11. Obostrzenia przy angażowaniu urzędników.-	"	"
12. Rozbudowa m.Kowna.-	"	"
13. Zwiększenie liczby sędziów śledczych.-	"	"
14. Zakaz ukazywania się "Żemaitisa".-	"	3.
15. Sprawa encyklopedji litewskiej.-	"	"
16. Setny numer "Musų Żinynas"-	"	"
VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.		
Kronika.		
17. Założenie T-stwa Kłajpedzkich Litwinów-Rolników.-	VII.	"
18. Rozłam wśród Niemców kłajpedzkich.-	"	"
19. Wybory członków magistratu kłajpedzkiego.-	"	"
20. Kłajpeda a nowa ustawa o sądownictwie.-	"	"
21. Redukcja urzędników w Gubernaturze Kłajpedzkiej.-	"	"

--------ooooo--------

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Żinios" o antylitewskiem wystąpieniu organu Hitlera. "Lietuvos Żinios" Nr. 158. / z 17.VII.1933 r./ Art. p.t. "Teatr". Streszczenie:

Społeczeństwo litewskie z wielką uwagą śledzi za rozwojem stosunków politycznych Litwy z Niemcami, za otwartemi demonstracjami pod adresem Kłajpedy, za otwartem wtrącaniem się do wewnętrznych spraw Litwy i t.d.

Półurzędowy "Lietuvos Aidas" w swej ocenie wystąpień niemieckich wstrzymuje się od jakichkolwiek ostrych słów, uważając, że to wszystko, co Niemcy czynią pod adresem Litwy jest "teatrem".

Jeżeli się zgodzić na takie określenie niemieckich wystąpień, to w każdym razie Litwini nie mogą pozostawać biernymi "widzami" niemieckich "widowisk". Już za czasów Witolda "takim widowiskom" Litwa się przyglądała. Kończyły się one jednak bardzo tragicznie, nie dla reżyserów, a dla widzów. Hitlerowcy pod tym względem o tyle mają rację, że mogą przypominać czasy Zakonu, kiedy to i Kłajpeda i Żmudzini czuli na sobie jarzmo krzyżackie. Jarzmo to i obecnie chcieliby hitlerowcy narzucić na Kłajpedę i Żmudź.

Tego rodzaju "widowisko" zbyt obraża honor Litwy, by można było na nie patrzeć, jako na kolejną demonstrację, czy "detonację", mówiąc słowami "Lietuvos Aidasa".

Wystąpienia niemieckie przeciwko Litwie nie dadzą się pogodzić z objektywną prawdą i honorem państwa litewskiego. Odrodzona Litwa nie powinna powtarzać błędów przeszłości. Odrodzona Litwa musi wykazać swą samodzielność.

Należy wierzyć, że mimo nieoficjalnej reakcji "Liet. Aidasa" poczynione będą kroki, by honor Litwy i jej żywotne interesy nie ucierpiały.

Kronika.

Reforma sądownictwa litewskiego w ujęciu organu Hitlera. "Elta" / z 15.VII. 1933 r./: "Völk.Beob.", omawiając nowoogłoszoną w Litwie ustawę o reformie sądownictwa, zaznacza, że "wtrącanie się do sądownictwa kraju jest świadomem przedłużaniem dawnych sposobów, które w brutalny sposób naruszają prawa autonomiczne Kraju Kłajpedzkiego. Stosownie do nowej ustawy, której następstw nie można obecnie przewidzieć z powodu jej niejasności, organa sądowe Kraju Kłajpedzkiego zależne będą od sądownictwa litewskiego.

Wydalenie z Niemiec obywatela litewskiego. Prasa kowieńska / z 14.VII.1933 r./: Dnia 24 czerwca policja berlińska wydaliła z Niemiec obywatela litewskiego, Sosnowskiego. Na przygotowanie się do wyjazdu udzielono mu 10 dni czasu, oznajmiając, że jeżeli w ciągu tego terminu nie wyjedzie z granic Niemiec, zostanie wydalony przemocą. Sosnowski w tych dniach wrócił do Litwy i znajduje się bez zajęcia.

Wykrycie komunistycznego gniazda w Tylży. "Elta" / z dn.15.VII.1933 r./: Policja niemiecka wykryła w Tylży antylitewskie gniazdo komunistyczne prowadzone przez partję litewskich komunistów w Berlinie. Aresztowano kilkanaście osób, w tej liczbie niejakiego Icka Szmula, vel Icka Szolejkę. Przed 5-ciu laty osobnik ten skazany został przez sąd litewski za działalność komunistyczną na 8 lat więzienia. Jednak po upływie dwóch lat karę mu darowano. Icek Szmul był pełnomocnikiem partji komunistycznej w Berlinie oraz agentem G.P.U. Policja wykryła w Tylży półtora centnara ulotek komunistycznych w języku litewskim.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

R a d a m. K o w n a c o n t r a b u r m i s t r z G r a u r o g k a s. "Prasa kowieńska" / z VII.1933 r./: Dnia 14.VII b.r. odbyło się nadzwyczajne posiedzenie frakcji litewskiej Rady Miejskiej, na którem rozpatrzono aktualne kwestje gospodarki miejskiej Obecny na tem posiedzeniu burmistrz Graurogkas złożył krótkie sprawozdanie z działalności Samorządu Miejskiego i o dokonanej w Samorządzie Miejskim kradzieży.

Po sprawozdaniu burmistrza zabrali głos radni. Wszyscy mówcy czynili burmistrzowi zarzuty. Burmistrzowi zarzucano, że nie wykonuje uchwał Rady Miejskiej i wogóle nie liczy się z radnymi. Mówiono też, że niedbale spełnia swe obowiązki. Zadecydowano, że wobec takiej działalności butmistrza współpraca z nim staje się niemożliwa. Burmistrz bronił się przeciw czynionym mu zarzutom.

K a t a s t r o f a l o t n i k ó w l i t e w s k i c h. "Siegodnia"196.: Dwaj lotnicy litewscy Darius I Girenas, którzy udali się samolotem z Ameryki do Kowna ulegli po przybyciu oceanu śmiertelnej katastrofie w pobliżu miasta Soldin /Brandenburgja /. W związku z tem poseł polski w Berlinie Wysocki złożył posłowi litewskiemu Szaulisovi kondolencję.

N o m i n a c j a n o w e g o P r e z e s a I z b y A p e l a c y j n e j. "Prasa kowieńska / z 14.VII.1933 r./: Na stanowisko prezesa Kowieńskiej Izby Apelacyjnej, utworzonej w myśl nowej ustawy o reorganizacji sądownictwa, wyznaczono dotychczasowego wiceprezesa poniewieskiego sądu okręgowego p.J.Gudauskasa. Z dniem 15 września przewodniczący przystąpi do urzędowania.

P o d n i e s i e n i e g o d n o ś c i p r e z e s a Z w. S t r z e l c ó w d o r a n g i m i n i s t r a ? "Prasa kowieńska / z dn.15.VII .1933 r./: Rada państwa zajęta jest obecnie rozważaniem 2 projektów Statutu Związku Strzelców. Według jednego z tych projektów naczelnik związku byłby zarazem prezesem centralnego Zarządu związku, co pozwoliłoby zaoszczędzić gażę wypłacaną obecnie prezesowi. Naczelnika Zw.Strzelców zatwierdzałby minister Obrony Kraju. Drugi projekt przewiduje natomiast podniesienie prezesa zarządu centralnego związku do rangi ministra.

S p r a w a w y j a z d u p r o f. H e r b a c z e w s k i e g o". "Tytas" Nr. 158. / z VII.1933 r./: Jak podaje "Idisze Stimme" prof.Herbaczewski czyni starania w odpowiednich urzędach w celu otrzymania wymaganych przy wyjeździe zagranicę dokumentów. Konieczność swego wyjazdu tłumaczy prof.Herbaczewski trudnościami materjalnemi.

K a t a s t r o f a s a m o l o t ó w w K o w n i e. "Rytas" Nr. 158. / z VII.1933 r./: 13 lipca r.b. uległ w Kownie katastrofie wojskowy samolot litewski. Lotnik porucznik Stukas zmarł wskutek odniesionych obrażeń.

O b o s t r z e n i a p r z y a n g a ż o w a n i u u r z ę d n i k ó w. "Rytas" Nr. 158 / z VII.1933 r./: W związku ze wzmożoną falą afer i defraudacyj, czynniki oficjalne zajęły się sprawą większego doboru urzędników. W przyszłości urzędnicy o kryminalnej przeszłości nie będą angażowani.

R o z b u d o w a m. K o w n a. "Rytas" Nr. 158. / z VII.1933 r./: W r.b. złożono do odpowiednich władz 1.714 próśb o zezwolenie na budowę. Przy budowie zatrudnionych jest 3-4 tys.robotników.

Z w i ę k s z e n i e l i c z b y s ę d z i ó w ś l e d c z y c h. "Rytas" Nr. 158. / z VII.1933 r./: W związku z nową ustawą o sądownictwie ma być zwiększona liczba sędziów śledczych. Ma przybyć trzech nowych sędziów śledczych.

Z a k a z   u k a z y w a n i a   s i ę "Ż e m a i t i s a"."Rytas" Nr. 159 / z VII.1933 r./: Z rozkazu komendanta wojennego w Telszach przestał się ukazywać, wydawany w Telszach tygodnik "Żemaitis". Zakaz obowiązuje na cały czas trwania stanu wojennego.

S p r a w a   e n c y k l o p e d j i   l i t e w s k i e j. "Liet. Aidas" Nr. 157. / z VII.1933 r./: Ukazał się już trzeci zeszyt drugiego tomu encyklopedji litewskiej. Pierwszy tom zaprenumerowało 7.300 osób, zaś drugi narazie ok.4.000.-

S e t n y   n u m e r "M u s ų   Ż i n y n a s". "Liet.Aidas" Nr. 157 / z VII.1933 r./: W tych dniach ukazał się setny numer dwumiesięcznika wojskowego "Musu Żjnynas". Pismo to zostało założone w lipcu 1931 r.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

Z a ł o ż e n i e   T - s t w a   K ł a j p e d z k i c h   L i t w i n ó w - r o l n i k ó w". "Elta" / z dn.15.VII.1933 r./: Grupa rolników w kraju założyła niedawno T-stwo Litwinów kłajpedzkich, na którego czele stanął gospodarz Żwilùs. Zadaniem T-stwa będzie zjednoczenie wszystkich rolników litewskich, zamieszkałych w kraju. Jak przypuszczają, inicjatywa rolników litewskich może liczyć w obecnej chwili na powodzenie.

R o z ł a m   w ś r ó d   N i e m c ó w   K ł a j p ę d z k i c h. "Elta" / z dn.14 VII.1933 r./: Jak wiadomo, wśród Niemców Kłajpedzkich panują tarcia partyjne. Mianowicie ścierają się ze sobą dwie partje: pastora Sassa i grupa Neumanna. Pastor Sass udzielił ostatnio wywiadu, w którym oświadczył, że będzie nadal werbował ludzi do swej partji i rozpowszechniał swe idee w Kłajpedzie przy pomocy nowozałożonego pisma.

W y b o r y   c z ł o n k ó w   m a g i s t r a t u   k ł a j p e d z k i e g o. "Elta" / z dn.14.VII.1933 r./: Dnia 13 lipca odbyło się posiedzenie sejmiku miejskiego, na którem obrano 8 członków magistratu - radców miejskich. Z 8 miejsc 2 przypadły Litwinom, a mianowicie Stiklorisowi i Głożajtisowi. Volkspartei uzyskało 2 miejsca, grupa Sassa - 2 i grupa Neumanna - 2. Na tem samem posiedzeniu obrano również wszystkie komisje samorządowe, przytem we wszystkich reprezentowani są Litwini.

K ł a j p e d a   a   n o w a   u s t a w a   o   s ą d o w n i c t w i e. "Memeler Dampf." Nr.165 / z VII.1933 r./ Pomiędzy ustawodastwem litewskiem a kłajpedzkiem w zakresie sądownictwa istnieją duże różnice. Nowa ustawa litewska o sądownictwie przystosowana do warunków litewskich zostanie obecnie przeniesiona na grunt kłajpedzki. W związku z tem należy się obawiać niepożądanych skutków i konsekwencyj.

R e d u k c j a   u r z ę d n i k ó w   w   G u b e r n a t u r z e   K ł a j p e d z k i e j. "Elta" / z dn.15.VII.1933 r./: W budżecie kłajpedzkim na rok bieżący skreślono pozycje, przeznaczone na opłacenie pensji administratora Gubernatury kraju. Urząd ten zlikwidowano całkowicie. Stanowisko administratora zajmował w przeciągu 11 lat Klemas, który obecnie został zwolniony.

x

x   x